

Predmet C-317/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

16. srpnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landgericht Mainz (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

10. lipnja 2020.

Tužitelj:

KX

Tuženik:

PY GmbH

[omissis]

Landgericht

Mainz

Rješenje

U sporu

KX

- tužitelj -

[omissis]

protiv

PY GmbH

- tuženika -

[omissis]

radi naknade štete

3. građansko vijeće Landgerichta Mainz (Zemaljski sud u Mainzu, Njemačka) [omissis] riješilo je 10. lipnja 2020.:

1. Postupak se prekida.
2. U skladu s člankom 267. prvim stavkom točkom (a) i člankom 267. trećim stavkom UFEU-a, Sudu Europske unije upućuje se sljedeće prethodno pitanje:

Treba li članak 18. stavak 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (članak 18. stavak 1. [orig. str. 2.] Uredbe br. 1215/2012) tumačiti na način da se ta odredba uz pravilo o međunarodnoj nadležnosti odnosi i na pravilo o mjesnoj nadležnosti nacionalnih sudova u stvarima koje se odnose na ugovor o putovanju koje treba poštovati sud koji odlučuje o predmetu ako i potrošač kao putnik i druga ugovorna stranka, koja je organizator putovanja, imaju svoj domicil ili sjedište u istoj državi članici, ali se odredište putovanja ne nalazi u toj državi članici, nego u inozemstvu (slučajevi koji se zapravo nisu dogodili u tuzemstvu), što dovodi do toga da dopunjavanjem nacionalnih odredbi o nadležnosti potrošač može ostvariti ugovorna potraživanja od organizatora putovanja pred sudom nadležnim na temelju njegova domicila?

Obrazloženje:

A.

1. Ovaj postupak temelji se na sljedećim činjenicama:
2. Tužitelj od tuženika, koji je organizator putovanja sa sjedištem u [omissis], Savezna Republika Njemačka, zahtijeva isplatu naknade štete za pretrpljene duševne boli kao i nadoknadu izgubljenih prihoda te naknadu štete zbog nemogućnosti vođenja kućanstva u ukupnom iznosu od otprilike 43 000,00 eura zbog nezgode koja se dogodila 27. srpnja 2015. tijekom tužiteljeva odmora, u vanjskom dijelu hotela [omissis] u Turskoj. Tužitelj tvrdi da su se na zemljištu tuženikova ugovornog hotela u Turskoj nalazile mramorne stube, a na njima prozirni klizavi sloj soli i vode. Nije bilo znakova kojima se upozorava na to da su stube skliske niti su poduzete zaštitne mjere protiv klizavosti na stubama iako su se već bili okliznuli drugi gosti. Tužitelj je pao zbog klizavosti na stubama te je pritom zadobio prijelome trtične kosti, zdjeličnog prstena i križne kosti koji se ne mogu operirati kao i višestruke kontuzije od kojih djelomično pati do danas među ostalim i u psihičkom pogledu. U obzir dolaze ugovorna potraživanja i potraživanja na temelju izvanugovorne odgovornosti.

3. Tužitelj je putovanje rezervirao u putničkoj agenciji [*omissis*] u [*omissis*] Mainzu, Savezna Republika Njemačka, uz upotrebu sredstva daljinske komunikacije, pri čemu je putnička agencija bila posrednik pri sklapanju ugovora između tužitelja kao putnika i tuženika kao organizatora putovanja, ali sama nije bila ugovorna stranka i nije tuženikov poslovni nastan. Ugovor koji su **[orig. str. 3.]** stranke sklopile odnosio se na cjelokupni paket usluga putovanja.
4. Tužitelj, koji je u trenutku sklapanja ugovora živio u Mainzu, Savezna Republika Njemačka, i koji dalje ondje živi, podnio je tužbu pred Landgerichtom Mainz (Zemaljski sud u Mainzu).
5. Smatra da je Landgericht Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) pred kojim se vodi postupak mjesno nadležan i u tom pogledu upućuje na članak 18. Uredbe br. 1215/2012 [*omissis*] [*omissis*]. Člankom 18. stavkom 1. drugom mogućnosti Uredbe br. 1215/2012 ne uređuje se samo međunarodna nadležnost, nego i mjesna nadležnost sudova u nekoj državi članici. Stoga je nadležan sud koji se nalazi u mjestu tužiteljeva odnosno potrošačeva domicila, a to je Landgericht Mainz (Zemaljski sud u Mainzu). Tužitelj samo podredno zahtijeva upućivanje spora Landgerichtu Hannover (Zemaljski sud u Hannoveru, Njemačka) koji u skladu s nacionalnim pravom ima opću nadležnost u pogledu tuženika (članak 12. i članak 17. stavak 1. Zivilprozessordnung (Zakon o građanskom postupku, u daljnjem tekstu: ZPO)).
6. Tuženik osporava mjesnu nadležnost Landgerichta Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) i zahtijeva da se tužba odbije. Nadležnost Landgerichta Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) ne proizlazi iz članka 18. stavka 1. Uredbe br. 1215/2012 jer spor nema potrebni prekogranični učinak. Međutim, taj prekogranični učinak spora o kojem treba odlučiti uvjet je za primjenu svih odredbi Uredbe br. 1215/2012. Naposljetku, u prilog tomu ide uvodna izjava 4. Uredbe. Uredba je ograničena na minimum potreban za postizanje ciljeva i ne prelazi ono što je potrebno za tu svrhu. Međutim, temeljna ideja Uredbe br. 1215/2012 jest pravilo o međunarodnoj nadležnosti kako bi se osiguralo da stranke u sporu imaju na raspolaganju sigurnost u pogledu sudske nadležnosti te da nisu primorane tražiti sudsku zaštitu u drugoj državi članici, odnosno u trećoj državi. Iz toga slijedi da se Uredbom u načelu ne namjerava zadirati u nacionalna pravila o sudskoj nadležnosti ako se njima osigurava odgovarajuća sudska zaštita u državi čiji je stranka državljanin [*omissis*].
7. Dostatni međunarodni element ne proizlazi iz same međunarodne prirode putovanja u paket aranžmanu, odnosno iz činjenice da se odredište putovanja nalazi u inozemstvu. **[orig. str. 4.]**

B.

8. Odredbe njemačkog prava koje su relevantne za rješenje spora i u verziji koja se primjenjuje na ovaj slučaj glase:

Zivilprozessordnung (Zakon o građanskom postupku, ZPO)

9. Članak 12. Opća sudska nadležnost; Pojam

Sud koji ima opću nadležnost u pogledu osobe, nadležan je za sve tužbe koje se protiv nje podnesu ako za neku tužbu nije utvrđena isključiva sudska nadležnost.

10. Članak 17. Opća sudska nadležnost za pravne osobe

(1) Opća sudska nadležnost za općine, korporacije kao i društva, zadruga ili druge oblike udruga te zaklade, tijela i imovine protiv kojih se kao takvih može podnijeti tužba, određuje se na temelju njihova sjedišta. Ako nije drukčije određeno, sjedištem se smatra mjesto u kojem se nalazi uprava.

[...]

11. Članak 21. Posebna sudska nadležnost za poslovni nastan

(1) Ako osoba za upravljanje postrojenjem, aktivnosti ili nekim drugim poslom ima poslovni nastan iz kojeg se izravno mogu sklapati poslovi, tužbe koje se odnose na aktivnosti poslovnog nastana mogu se podnijeti sudu u mjestu u kojem se nalazi poslovni nastan.

[...]

12. Članak 29. Posebna sudska nadležnost u mjestu izvršenja [orig. str. 5.]

(1) Za sporove koji proizlaze iz ugovornog odnosa i za sporove o njegovu postojanju nadležan je sud u mjestu u kojem treba izvršiti spornu obvezu.

[...]

13. [odredba o prekidu nacionalnog postupka] [omissis]

[...]

14. Članak 281. Upućivanje spora u slučaju nenadležnosti

(1) Ako na temelju odredbi o mjesnoj ili stvarnoj nadležnosti sudova treba proglasiti nenadležnost suda, sud pred kojim je pokrenut postupak treba se, u slučaju da se može odrediti nadležni sud, na tužiteljev zahtjev proglasiti nenadležnim na temelju rješenja i spor uputiti nadležnom sudu. Ako je nadležno više sudova, spor se upućuje sudu koji je izabrao tužitelj.

(2) Zahtjevi i očitovanja o nadležnosti suda mogu se predati službeniku sudske pisarnice. Protiv rješenja nije dopušten pravni lijek. Spor se vodi pred sudom određenim u rješenju, od trenutka dostave spisa. Rješenje je obvezujuće za taj sud.

[...]

15. Članak 513. Žalbeni razlozi

[...] [orig str. 6.]

(3) Žalba se ne može temeljiti na tome da je prvostupanjski sud pogrešno prihvatio nadležnost.

Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Temeljni zakon Savezne Republike Njemačke, u daljnjem tekstu: GG)

16. Članak 101.

(1) Nisu dopušteni izvanredni sudovi. Nikome ne smije biti oduzeto pravo da mu sudi zakonom ustanovljeni sud.

[...]

C.

17. Za pitanje treba li Landgericht Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) donijeti odluku o meritumu tužiteljevih potraživanja navedenih u tužbi odlučujuće je to je li taj sud mjesno nadležan za ovaj spor.
18. U skladu s nacionalnim propisima Savezne Republike Njemačke, Landgericht Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) nije mjesno nadležan.
19. Na temelju općih pravila o sudskoj nadležnosti iz članka 12. i 17. ZPO-a, nadležan je sud mjesta u kojem se nalazi sjedište društva kao tuženika, čak i ako je tužitelj potrošač, a tuženik društvo koje ima pravni oblik društva s ograničenom odgovornošću. Tuženikova uprava, a time i njegovo sjedište nalaze se u Hannoveru, tako da bi u skladu s člancima 12. i 17. ZPO-a mjesnu nadležnost trebao imati Landgericht Hannover (Zemaljski sud u Hannoveru).
20. Landgericht Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) nema ni posebnu sudsku nadležnost, koja bi se pak suprotstavljala pravilima o općoj sudskoj nadležnosti. Iz članka 21. stavka 1. ZPO-a ne proizlazi mjesna nadležnost Landgerichta Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) jer u pogledu putničke agencije [omissis] u Mainzu nije riječ o tuženikovu poslovnom nastanu. Naime, poslovni nastan u smislu članka 21. ZPO-a jest svako mjesto poslovanja koje je vlasnik na određeno razdoblje osnovao u mjestu koje nije mjesto njegova sjedišta, kojim se upravlja u njegovo ime i za njegov račun i koje je u pravilu samostalno, odnosno ovlašteno za sklapanje poslova i djelovanje [omissis] na temelju vlastitog izbora [orig. str. 7.] Međutim, vlasnik putničke agencije nije tuženik, nego [omissis][;] putničkom agencijom također se ne upravlja u tuženikovo ime.
21. Naposljetku, mjesna nadležnost Landgerichta Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) ne proizlazi ni iz članka 29. ZPO-a jer ne postoje nikakve naznake da je tuženikove obveze, koje proizlaze iz usluga putovanja u paket aranžmanu koje su ugovorene s tužiteljem, trebalo izvršiti u mjestu nadležnosti Landgerichta Mainz (Zemaljski sud u Mainzu). Konkretno, u mjestu nadležnosti Landgerichta Mainz (Zemaljski

sud u Mainzu) ne postoji zračna luka iz koje je tužitelj mogao letjeti u Tursku. Neovisno o tome, čini se da u nacionalnoj sudskoj praksi ionako prevladava stajalište u skladu s kojim u pogledu ugovora o putovanju mjesto polaska ne predstavlja osnovu za sudsku nadležnost u mjestu izvršenja na temelju članka 29. ZPO-a [omissis].

22. Mjesna nadležnost Landgerichta Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) proizlazila bi samo iz primjene članka 18. stavka 1. Uredbe br. 1215/2012.

D.

23. U nacionalnoj sudskoj praksi i pravnoj teoriji postoje različita stajališta u pogledu pitanja treba li odredbu članka 18. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima tumačiti na način da u slučajevima u kojima je potrošač, koji ima domicil u državi članici i koji je s organizatorom putovanja sa sjedištem u istoj državi članici sklopio ugovor o putovanju na odredište koje se nalazi u inozemstvu (slučajevi koji se zapravo nisu dogodili u tuzemstvu), omogućuje primjenu sudske nadležnosti na temelju potrošačeva domicila. Najviši nacionalni sudovi još nisu odgovorili na to pitanje.

1.

24. U skladu sa stajalištem za koje se čini da prevladava u sudskoj praksi, [omissis] **[orig. str. 8.]**[omissis] primjena Uredbe br. 1215/2012 pretpostavlja prekogranični učinak u smislu da potrošač i druga ugovorna strana trebaju imati domicil u različitim državama članicama Europske unije. Suprotno tomu, ne postoji međunarodni element koji je potreban za primjenu Uredbe br. 1215/2012 ako činjenice upućuju na drukčiji međunarodni element, primjerice na to da obje stranke imaju domicil u istoj državi članici, a međunarodni element postoji samo na temelju odredišta putovanja koje se nalazi u inozemstvu. S jedne strane, iz uvodnih izjava Uredbe proizlazi da odstupanje od načela nadležnosti na temelju tuženikova domicila (uvodna izjava 15.) u pogledu potrošačkih ugovora postoji samo kako bi se potrošač zaštitio pravilima o nadležnosti koja su povoljnija za njegove interese od općih pravila (uvodna izjava 18.). Iz toga slijedi da je takva posebna zaštita nužna samo ako na temelju trgovine među državama unutar Europske unije nastaju teško savladive udaljenosti između potrošačeva domicila i stvarno nadležnog suda. Međutim, ako je međunarodni element samo odredište putovanja, ne postoji stoga ni potreba primjene članka 18. stavka 1. druge mogućnosti Uredbe br. 1215/2012. S druge strane, treba uzeti u obzir da odredbe Uredbe br. 1215/2012 treba usko tumačiti ako odstupaju od općeg načela *actor sequitur forum rei*.
25. Osim toga, to se stajalište temelji na sudskoj praksi Suda Europske unije u pogledu Uredbe (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. (vidjeti [omissis][presude od 19. prosinca 2013., Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, i od

17. studenoga 2011., Hypotečni banka, C-327/10, EU:C:2011:745]). Ta sudska praksa treba vrijediti i u pogledu Uredbe (EU) br. 1215/2012 od 12. prosinca 2012. U prilog tomu ide uvodna izjava 4. iz preambule u skladu s kojom je Uredba ograničena na minimum potreban za postizanje ciljeva i ne prelazi ono što je potrebno za tu svrhu. Međutim, temeljna ideja Uredbe br. 1215/2012 jest pravilo o međunarodnoj nadležnosti kako bi se osiguralo da stranke u sporu imaju na raspolaganju sigurnost u pogledu sudske nadležnosti te da nisu primorane tražiti sudsku zaštitu u drugoj državi članici, odnosno u trećoj državi. Iz toga slijedi da se Uredbom u načelu ne namjerava zadirati u nacionalna pravila o sudskoj nadležnosti ako se njima osigurava odgovarajuća sudska zaštita u državi čiji je stranka državljanin. U skladu s time, primjeni članka 17. i 18. Uredbe br. 1215/2012 u slučaju u kojem potrošač iz neke države članice podnosi tužbu protiv druge ugovorne stranke iz iste države članice protivi se okolnost **[orig. str. 9.]** da obje stranke imaju domicil u tuzemstvu i prekogranični učinak ne može se utvrditi na drugi način koji bi bio značajan.
26. Svrha članka 15. i 16. Uredbe (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. bila je zaštita određenog potrošača od toga da se na njega primjenjuje pravno uređenje koje mu nije poznato na jeziku koji mu eventualno nije poznat, ali ne da se izvan snage stavi odredba njemačkog građanskog postupovnog prava u potpuno unutarnjim sporovima i koji ni na koji način nisu povezani s pravom Zajednice. Ni u novoj verziji članka 18. stavka 1. Uredbe br. 1215/2012 ne uzima se u obzir odredba njemačkog postupovnog prava u sporovima koji se odnose isključivo na unutarnje tržište. Dodatak uveden novom verzijom članka 18. stavka 1. Uredbe br. 1215/2012, u skladu s kojim potrošač može pokrenuti postupak protiv druge ugovorne strane pred sudovima mjesta gdje potrošač ima domicil „neovisno o domicilu druge stranke”, ne dovodi do drukčije ocjene. U dodatku se ne isključuje potrebni međunarodni element spora, nego ga treba tumačiti na način da je relevantan samo u sporovima u kojima tuženik nema domicil u državi članici, odnosno ako se njegovo sjedište nalazi u trećoj državi. Dodatkom se ne namjerava stvoriti nova sudska nadležnost u pogledu potrošačkih sporova, nego samo posebna sudska nadležnost za slučajeve u kojima se tuženikov domicil nalazi u trećoj državi. U suprotnom, to bi dovelo do toga da se u pogledu svih ugovora, koji se navode u članku 17. Uredbe br. 1215/2012 u kojima potrošač sudjeluje, sad utvrđuje sudska nadležnost na temelju njegova domicila. Stoga bi odredbe njemačkog građanskog postupovnog prava o određivanju sudske nadležnosti u skladu s člankom 12. i sljedećim člancima ZPO-a bile lišene velikog dijela svojeg područja primjene.
27. Sama međunarodna priroda putovanja u paket aranžmanu, odnosno činjenica da se odredište putovanja nalazi u inozemstvu, ne predstavljaju relevantan međunarodni element. Potreban je barem normativni međunarodni element koji (u slučaju kao što je ovaj) nije razvidan. Relevantni odnos koji proizlazi iz ugovora o putovanju ostvaruje se između dvaju pravnih subjekata koji imaju domicil u tuzemstvu. Ugovor o putovanju samo se odnosio na međunarodno putovanje u paket aranžmanu. Međutim, samo moguća nepravilnost, koja se odnosi na područje obaveza koje je na temelju ugovora tuženik preuzeo i koja je nastupila u

inozemstvu, predstavlja stvarni međunarodni element koji utječe na već postojeći i izvorno tuzemni pravni odnos te je jednostavna posljedica ugovornih odredbi. **[orig. str. 10.]**

2.

28. Suprotno tomu, u pravnoj teoriji [*omissis*] zastupa se značajno stajalište u skladu s kojim se u pogledu prekograničnog elementa ne namjerava zahtijevati da tužitelj i tuženik trebaju imati domicil u dvjema različitim državama članicama. To ne proizlazi iz teksta članka 18. stavka 1. Uredbe br. 1215/2012 ni u njemačkoj ni engleskoj ili francuskoj jezičnoj verziji. Međutim, europski zakonodavac je umjesto toga prilikom donošenja nove verzije članka 18. Uredbe br. 1215/2012, za razliku od članka 16. Uredbe (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000., odredio da potrošač može pokrenuti postupak pred sudom nadležnim na temelju njegova domicila neovisno o poduzetnikovu sjedištu.
29. Nadalje, člankom 6. stavkom 1. Uredbe br. 1215/2012, na koji se upućuje u članku 17. Uredbe br. 1215/2012, samo se zahtijeva da tuženik ima domicil u državi članici. Ni osnova za ovlaštenje iz članka 67. stavka 4., članka 81. stavka 1. i članka 81. stavka 2. točaka (a), (c) i (e) kao ni članak 1. stavak 1. prva rečenica Uredbe br. 1215/2012 ne sadržavaju takav zahtjev. Isto tako, ni iz članka 4. stavka 1. Uredbe br. 1215/2012 ne može se izvesti nikakav drukčiji zaključak. U tom se pogledu upućuje na činjenicu da je Sud Europske unije već u predmetu *Owusu* ([*omissis*][presuda od 1. ožujka 2005., C-281/02, EU:C:2005:120] u pogledu prethodne odredbe članka 2. stavka 1. Briselske konvencije) uvjerljivo naveo da činjenica da tužitelj i tuženik imaju domicil u istoj državi članici ne utječe na primjenu odredbe. Sadržaj te presude treba prenijeti na članak 2. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. i stoga na pravni akt koji ga je zamijenio, odnosno na članak 4. stavak 1. Uredbe br. 1215/2012. To proizlazi iz uvodne izjave 34. druge rečenice Uredbe br. 1215/2012. Osim toga, članak 24. točka 1. druga rečenica Uredbe br. 1215/2012 potvrđuje činjenicu da se zajednički domicil obiju stranaka u sporu od samog početka ne protivi sekundarnom pravu. U tom je članku zakonodavac Unije u okviru isključive nadležnosti za određene postupke koji se odnose na najam ili zakup utvrdio sudsku nadležnost u slučaju kad vlasnik te najmodavac ili zakupodavac i najmoprimac ili zakupnik imaju domicil u istoj državi članici. Međutim, u slučaju da Uredba br. 1215/2012 nije relevantna u pogledu tužiteljeva i tuženikova zajedničkog domicila, nikad ne bi mogao nastupiti slučaj iz članka 24. točke 1. druge rečenice. Slijedom toga, europsko zakonodavstvo treba uzeti u obzir i slučajeve **[orig. str. 11.]** koji se zapravo nisu dogodili u tuzemstvu. Taj zaključak također se može istaknuti na temelju nove verzije članka 25. stavka 1. prve rečenice Uredbe br. 1215/2012. Taj se članak odnosi na sporazume o sudskoj nadležnosti između stranaka „neovisno o njihovu domicilu”. Paušalna pretpostavka, koja se odnosi na to da se Uredbom br. 1215/2012 *a priori* iz njezina područja primjene isključuju slučajevi u kojima je riječ o tužiteljevu i tuženikovu zajedničkom domicilu u državi članici, potpuno je neosnovana. Naprotiv, upravo članak 4. stavak 1. Uredbe br. 1215/2012, s obzirom na

primjenjivu sudsku praksu Suda iz predmeta Owusu, kao i članak 24. točka 1. druga rečenica i članak 25. stavak 1. prva rečenica Uredbe br. 1215/2012, koji se navode kao primjeri, dokazuju suprotno.

E.

30. Sudovi koji odlučuju u posljednjem stupnju obvezni su prekinuti postupak i uputiti zahtjev za prethodnu odluku Sudu ako se postavlja pitanje koje je relevantno za donošenje odluke i koje se odnosi na tumačenje prava Zajednice (članak 267. treći stavak). Riječ je o sudu koji odlučuje u posljednjem stupnju i koji je obavezan uputiti zahtjev za prethodnu odluku ako protiv njegove odluke u konkretnom predmetu nije dopušteno nikakvo pravno sredstvo [*omissis*].
31. Za odlučivanje o njegovoj mjesnoj nadležnosti odnosno nenadležnosti u posljednjem je stupnju nadležan Landgericht Mainz (Zemaljski sud u Mainzu).
32. Prije ispitivanja tužbe s obzirom na osnovu i iznos, zemaljski sud pred kojim se vodi postupak treba po službenoj dužnosti ispitati vlastitu nadležnost s obzirom na funkcionalnu, stvarnu, mjesnu i međunarodnu nadležnost [*omissis*].
33. U slučaju da se sud koji je uputio zahtjev, Landgericht Mainz (Zemaljski sud u Mainzu), smatra mjesno nadležnim i tužitelju nakon ispitivanja njegovih zahtjeva s obzirom na osnovu i iznos izrekne pravo na isplatu naknade štete za pretrpljene duševne boli i naknadu štete pretrpljene zbog pada, tu odluku u pogledu utvrđenja mjesne nadležnosti ne bi mogao provjeriti žalbeni sud u skladu s člankom 513. stavkom 2. ZPO-a, što bi dovelo do toga da bi se prilikom eventualnog tumačenja članka 18. stavka 1. Uredbe br. 1215/2012 kao pravila o mjesnoj nadležnosti koje ne bi bilo u skladu s pravom Unije protivno članku 101. stavku 1. drugoj rečenici GG-a tužitelju neopozivo oduzelo pravo da mu sudi zakonom ustanovljeni sud.
34. U slučaju da Landgericht Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) smatra da nije mjesno nadležan, [**orig. str. 12.**] taj sud na tužiteljev podredni zahtjev za upućivanje spora treba u skladu s člankom 281. stavkom 1. ZPO-a na temelju rješenja uputiti spor Landgerichthu Hannover (Zemaljski sud u Hannoveru). Protiv tog rješenja ne bi bio dopušten pravni lijek, a Landgericht Hannover (Zemaljski sud u Hannoveru) bio bi, u skladu s člankom 281. stavkom 2. drugom rečenicom ZPO-a, obavezan odlukom Landgerichta Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) o njegovoj mjesnoj nadležnosti.
35. Točno tumačenje prava Unije također nije tako očito da ne ostavlja mjesta nikakvim razumnim sumnjama (*acte clair* u smislu sudske prakse Suda u predmetu CILFIT, [*omissis*] presuda od 6. listopada 1982., Cilfit i dr., 283/81, EU:C:1982:335).
36. Na prethodno pitanje još se nije odgovorilo u sudskoj praksi Suda Europske unije. Presuda Suda Europske unije na koju se poziva u jednom dijelu nacionalne sudske prakse [*omissis*] [(presuda od 14. studenoga 2013., Maletic, C-478/12, EU:C:2013:735)] odnosi se na članak 16. Uredbe (EZ) br. 44/2001 od

22. prosinca 2000. koji nije u potpunosti istovjetan tekstu članka 18. Uredbe br. 1215/2012. Osim toga, ta se presuda ne može primijeniti prilikom odgovaranja na prethodno pitanje već zbog toga što je međunarodni element u slučaju o kojem je trebalo odlučiti u toj presudi proizlazio iz toga da je putnička agencija imala sjedište u državi članici koja nije država članica potrošača i organizatora putovanja te stoga Sud Europske unije pravni odnos između putnika i organizatora putovanja nije smatrao „potpuno unutarnjim”, nego neodvojivim od pravnog odnosa između putnika i putničke agencije. Međutim, takav međunarodni element ne postoji u ovom slučaju o kojem treba donijeti odluku. Međunarodni element može proizlaziti isključivo iz samog odredišta putovanja.

37. Stoga je Landgericht Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) u skladu s člankom 267. prvim stavkom točkom (a) i člankom 267. trećim stavkom UFEU-a obvezan po službenoj dužnosti pitanje navedeno u izreci rješenja uputiti Sudu na prethodno odlučivanje i prekinuti ovaj spor do zaključka postupka pred Sudom.

[*omissis*]